

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора педагогічних наук, професора
Мозгальної Наталії Георгіївни на дисертаційне дослідження
Лю Хунюй «Методика комплексного формування музичного слуху
майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного
навчання»**

**подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі
знань 01 – Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта
(Музичне мистецтво)**

1.Актуальність теми виконаної роботи

Тенденції розвитку сучасної мистецької освіти свідчать про те, що особистість вчителя музичного мистецтва як носія музичних традицій, культури та мистецьких інновацій, стає в центрі уваги багатьох наукових досліджень. В зв'язку з цим суттєво оновлюються вимоги до фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва на яких покладена важлива «місія формування духовної культури підростаючого покоління» (с.16). Виконання означених суспільних вимог вимагає оновлення теоретико-методичних основ фахового навчання майбутніх освітян-музикантів, важливою складовою якого є розвиток музичних здібностей, зокрема музичного слуху. За свідченням Лю Хунюй, «всебічно розвинений музичний слух відіграє провідну роль у професійному становленні вчителя музичного мистецтва, забезпечуючи практично всі без винятку царини фахового навчання – вокальну, диригентсько-хорову, інструментально-виконавську, музично-теоретичну» (с.16).

Із цього погляду пропонується тема дисертаційного дослідження є новою та актуальною, відповідає сучасним напрямкам мистецько-педагогічних досліджень, спрямованих на компетентнісний контекст, а в його межах на ефективну підготовку учителів музичного мистецтва, важливою складовою якої є розвиток музичного слуху.

Актуальність обраної Лю Хунюй проблеми дослідження посилюється необхідністю розв'язання існуючих у теорії, методиці та практиці музичної освіти протиріч, зокрема між: сучасними концептуальними ідеями мистецької освіти щодо підтримки обдарованих учнів та недостатньою їх реалізацією в музичному навчанні; актуалізацією інтегративної складової мистецької освіти та розрізненістю викладання студентам факультетів мистецтв фахових дисциплін; потребами оптимізації музичної освіти та засобами і прийомами їх практичного використання у творчо-виконавській діяльності

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Актуальність дослідження підтверджується також тим, що воно входить до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв

Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова з проблеми «Зміст, форми, методи і засоби вдосконалення підготовки вчителів». Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Українського державного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 3 від 24 жовтня 2024 року).

3. Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження Лю Хунюй полягає у тому, що дисертант критично осмислив теоретичні засади комплексного формування музичного слуху з позицій фізіологічно-акустичного та фізіологічно-нейрологічного аспектів, що уможливорює осмислення природи розпізнавання, сприймання й усвідомлення особистістю інформації, яка надходить із звуковими сигналами; в контексті музичних здібностей, що уможливорює встановлення ролі й значення досліджуваного феномену у потенційних можливостях музично-творчого розвитку майбутнього вчителя музичного мистецтва; дослідженні відповідності основних різновидів музичного слуху різновидам музичних здібностей, що уможливорює осягнення комплексного характеру сутності досліджуваного феномену. Це дало йому можливість вперше визначити сутність поняття «комплексне формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання»; систематизувати методологічні підходи до фахового навчання здобувачів факультетів мистецтв університетів; розробити компонентуа структуру, критерії, показники та рівні комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання; визначити педагогічні умови комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання; розробити методичну модель комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання, на її основі презентувати та впровадити поетапну методику комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання.

4. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що його теоретичні висновки та експериментальні результати можуть служити: для оновлення змісту навчальних курсів з методики музичної освіти, теорії та історії музики, виробничої практики, розробки методичних рекомендацій з комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання. Виділені специфічні особливості підготовки здобувачів факультетів мистецтв до комплексного формування музичного слуху з урахуванням національних, ментальних і культурних особливостей дозволяють інтегрувати результати дослідження у світове освітнє мистецьке середовище.

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

За своїм змістом дисертаційне дослідження Лю Хунюй відповідає вимогам до такого роду досліджень.

У першому розділі «Науково-теоретичні основи комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання» у контексті вивчення особливостей музичних здібностей визначено сутність музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва, представлено його авторське уточнення як спеціальної динамічної здатності до дистанційного сприймання, розпізнавання й оброблення, до аналізу, оцінювання і запам'ятовування, а також до вокального та інструментального відтворення музичної інформації на основі функціонування відповідних рецепторів слухового апарату, які забезпечують уловлення й транспортування музично-звукових сигналів до кори головного мозку.

У процесі наукового пошуку визначено основні функції музичного слуху - культурологічну, орієнтаційну, діагностичну; розроблено структуру музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва, що включає: ладово-гармонічний, перцептивно-мелодичний, тембрально-динамічний компоненти; в якості методологічної основи дослідження обгрунтовано аксіологічно-ціннісний, особистісно-творчий та комплексний підходи.

Необхідно відзначити розроблені Лю Хунюй позиції-орієнтири поділу музичних здібностей згідно: до простих і складних форм здатності людини щодо відчуття й сприймання музичного мистецтва (табл.1.1.), спроможності особистості до музикування як до активної діяльності (табл.1.2.), спроможності особистості зберігати у пам'яті музичний матеріал й здатності до музичних уявлень під час музикування (табл.1.3.), спроможності особистості до актуалізації музичного інтелекту (табл.1.4.), спроможності емоційно відчувати музичне мистецтво (табл.1.5.).

У другому розділі «Методичні засади комплексного формування музичного слуху студентів факультетів мистецтв» автором розроблено педагогічні умови, що у своїй єдності забезпечуватимуть цілісність педагогічного процесу, особистісний розвиток майбутнього учителя музики і сполучатимуть всі елементи організаційних форм навчання: спонукання студентів факультетів мистецтв до саморегуляції у практичній діяльності; упровадження новаторського досвіду в музично-вокальну роботу майбутніх учителів музичного мистецтва; заохочення студентів факультетів мистецтв творчими формами роботи (пар.2.1.).

Презентовано методичну модель комплексного формування музичного слуху студентів факультетів мистецтв у процесі інтегративного навчання, що передбачає освітню траєкторію фахової підготовки майбутніх викладачів мистецьких дисциплін у вищому навчальному закладі, спрямовану на практичне оволодіння знаннями щодо особливостей музично-слухової діяльності та формування музичного слуху.

Представлено перебіг дослідно-експериментальної роботи з формування музичного слуху здобувачів факультетів мистецтв у процесі інтегративного навчання як логічної послідовності констатувального, формувального та контрольного експериментів.

Реалізовано комплексний цікавий діагностичний інструментарій для проведення діагностичних зрізів щодо рівнів сформованості компонентів музичного слуху, що включав діагностичне завдання, базоване на методі усного слухового аналізу послідовностей гармонічних інтервалів; діагностичне завдання, базоване на методі усного слухового аналізу акордових послідовностей; діагностичне завдання, базоване на методі усного слухового аналізу кадансових зворотів; слуховий диктант; діагностично-творче завдання «Вгадай лад»; метод експертної оцінки; метод аналізу результатів поточної та підсумкової атестації з навчального курсу «Сольфеджіо» у частині слухового аналізу; метод ладово-функціонального аналізу хорових та оркестрових партитур та багато інших (с.75-80).

Головним здобутком дисертації є третій розділ «Експериментальна перевірка методики комплексного формування музичного слуху в майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі інтегративного навчання» в якому дисертант представив методику з цікавими авторськими методичними пропозиціями. Наприклад, для першого координаційно-опорного етапу автор розробив слуховий тренінг, що базувався на поєднанні аналізу послідовностей гармонічних інтервалів та акордів із методом їх інструментального виконання; метод індивідуального підбору гармонічного супроводу, метод письмового гармонічного аналізу хорової партитури, бінарний метод, який інтегрував метод гармонічного екстракту вертикальних акордових та інтервальних структур із теоретичним методом їх аналізу. На другому, інтонаційно-розвивальному етапі, було упроваджено та реалізовано метод написання одного та двоголосних диктантів, метод усного групового аналізу мелодичних інтервальних та акордових структур, метод читання з листка на матеріалі української народної пісенності, метод інтонаційно-вокального вправлення, метод самооцінювання власної здатності до точного інтонування, метод перебільшення нюансів під час самостійного виконання студентами вокальної партії на фоні власного фортепіанного супроводу, метод підсилення контрастності між об'ємним, рельєфним вокальним виконанням мелодії музичного твору і інструментальним супроводом на піанісімо; метод музично-ансамблевого вправлення. Третій, фактурно-семантичний етап, презентований методом словесної характеристики різноманітних нюансів сили й гучності звучання, методом вербалізації асоціацій, бінарним методом, який інтегрував метод тембрального вправлення із вербальним методом поточного пояснення доцільності використання обраного тембру для розкриття стильової семантики обраного музичного твору, аналітично-творчим завданням «Аналіз динаміки і фактури музичного твору як провідних засобів формотворення» та ін..

Показово, що експериментальна методика реалізовувалась в процесі вивчення здобувачами навчальних дисциплін: «Аналіз музичних творів»,

«Спеціальний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Хорове диригування», «Хоровий клас», «Постановка голосу», «Вокал», «Оркестровий клас», «Асистентська практика», «Методика викладання дисциплін кваліфікації»

Статистичні дані щодо співставлення покомпонентних результатів формувального, контрольного та констатувального експериментів (табл. 3.1.-3.8.) , які характеризують розподіл майбутніх учителів музичного мистецтва на високому, середньому та низькому рівнях засвідчили ефективність та доцільність впроваджуваної Лю Хунюй методики.

Загалом, рецензована дисертаційна робота засвідчує уміння дисертанта бачити і вирішувати актуальні питання підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, готовність розв'язувати їх на достатньому науковому рівні. За своїм змістом і формою дисертаційна робота Лю Хунюй є завершеним самостійним дослідженням.

6. Повнота викладання результатів в опублікованих працях

Основні теоретичні положення і висновки дисертації відображено в 5 одноосібних публікаціях, 3 з яких надруковано в провідних фахових виданнях України з педагогіки, 1 – у міжнародному науковому виданні, 1 робота апробаційного характеру. Основні положення та результати дослідження апробовано у формі виступів і доповідей на 5 Міжнародних науково-практичних конференціях, а також на засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування та кафедри хореографії факультету мистецтв імені А.Авдієвського, щорічних звітних науково-практичних конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

7. Дискусійні зауваження та пропозиції до змісту дисертації

У цілому позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Лю Хунюй, вважаю доцільним висловити деякі побажання та зауваження дискусійного характеру:

1. У теоретико-методологічному розділі дисертації запропоновано авторське бачення складових комплексу музичних здібностей і їх відповідність одному або декільком різновидам музичного слуху. Вважаємо, що цей аспект дослідження бажано розкрити більш детально.

2. Перший розділ представляє провідні методологічні підходи комплексного формування музичного слуху у студентів факультетів мистецтв. На нашу думку, варто було б, ширше розкрити значення аксіологічно-ціннісного підходу.

3. У структурі музичного слуху Вами виділено ладово-гармонічний, перцептивно-мелодичний і тембрально-динамічний компоненти. Виникає питання, яке значення має перцептивно-мелодичний компонент у

комплексному формуванні музичного слуху у студентів факультетів мистецтв?

4. Третій, фактурно-семантичний етап формувального експерименту став завершальним у комплексному формуванні музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва. Якими методами на цьому етапі Ви досягали оптимізації цього процесу?

5. У дисертаційному дослідженні іноді зустрічаються стилістичні та технічні похибки.

8. Висновки

Проведений аналіз дисертаційної роботи Лю Хунюй «Методика комплексного формування музичного слуху майбутніх учителів музичного мистецтва засобами інтегративного навчання», анотації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що вона є цілісним, самостійним, завершеним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8; Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Лю Хунюй заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

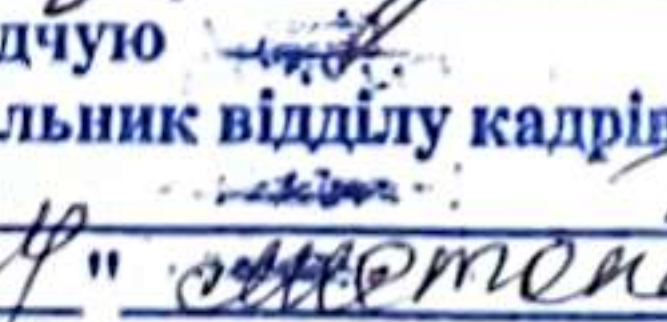
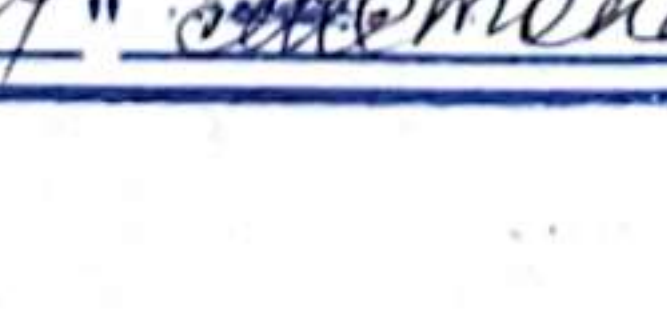
Офіційний опонент

доктор педагогічних наук, професор,
в.о. завідувачки кафедри музичного та
перформативного мистецтва

Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Н.Г. Мозгальова

Зразок підпису	
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	
" 24 " жовтня 2022 р.	

